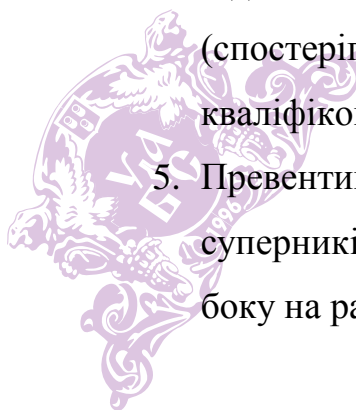

ЮРИДИЧНИЙ СУПРОВІД ВИБОРЧОГО ПРОЦЕСУ

Виборчі кампанії останніх років засвідчили все більшу роль професійного підходу до їх організації та проведення. Під час виборчих кампаній де-факто працюють штаби кандидатів, які представляють собою основні аналітичні та виконавчі органи, що покликані реалізовувати усі базові функції передвиборної діяльності та здійснювати захист прав та законних інтересів свого кандидата (партії) і протидіяти порушенням з боку інших учасників виборчого процесу.

Необхідність належного юридичного супроводу виборчого процесу зумовлена низкою факторів:

1. Зміна виборчого законодавства України під кожні вибори унеможлиблює використання попередньо набутого досвіду учасниками виборчих перегонів (головами комісій, секретарями, кандидатами, спостерігачами та ін.).
2. Усі виборчі процедури є чітко регламентованими і потребують суворого дотримання приписів законодавства як виборчого, так і інших галузей, оскільки їх порушення можуть призвести до таких негативних наслідків як скасування реєстрації кандидата, відміна рішення виборчої комісії про визнання кандидата обраним тощо.
3. Потреба в спеціальних знаннях через необхідність належного оформлення великої кількості юридичних документів щодо участі у виборах кандидата (партії) та їх вступ у різноманітні правовідносини, які пов'язані з виборчою кампанією.
4. Залучення різноманітних учасників виборчого процесу, які не мають підготовки та спеціальних знань з виборчого законодавства (спостерігачі, збирачі підписів, агітатори та ін.) вимагає допомоги кваліфікованого фахівця.
5. Превентивна діяльність, пов'язана з контролем за діяльністю суперників кандидата (партії) та завчасна протидія порушенням з їх боку на ранніх стадіях.

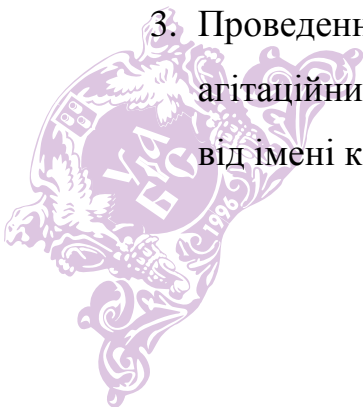
б. Загальний низький рівень правової культури та освіти суб'єктів та учасників виборчого процесу.

Створення виборчого штабу, до складу якого входить кваліфікований юрист, – це право кандидата, яким він може скористатися з дотриманням чинного законодавства України. Зокрема, усі видатки, що пов'язані з функціонуванням виборчого штабу (оренда приміщення, оплата праці юристів, що залучені до роботи у штабі, виготовлення друкованих, аудіовізуальних матеріалів, оплата зв'язку та інше), підлягають оплаті з виборчого фонду кандидата (партії), який формується і використовується у порядку, що передбачений відповідним виборчим законом.

Залучення юристів до участі у виборчому процесі визначається метою та рівнем, на якому функціонує штаб. Найпоказовішою є діяльність юристів у центральних та обласних штабах, оскільки саме в них, як правило, працюють на постійній основі, мають добрий практичний досвід та напрацьовані механізми вирішення конфліктних ситуацій. На нижчих рівнях участь юристів є не менш важливою, оскільки налагоджена система взаємодії центральних та місцевих штабних юристів дозволяє оперативно вирішувати задачі, які постають перед командою кандидата (партії).

Основні задачі, що постають перед юридичною службою для забезпечення належного юридичного супроводу виборчого процесу:

1. Підготовка та навчання членів виборчого штабу кандидата (партії) та інших учасників з наданням достатнього рівня юридичних знань, необхідних для виконання покладених законом обов'язків.
2. Розробка інструкцій та пам'яток для суб'єктів та учасників виборчого процесу, форм-шаблонів заяв, скарг, актів та ін.
3. Проведення правової оцінки (експертизи) документів (договорів, агітаційних матеріалів, подань, скарг, заяв, прес-релізів), які подаються від імені кандидата (партії).

4. Представництво інтересів кандидата (партії) у виборчих комісіях різного рівня, судах, органах державної влади та місцевого самоврядування.
5. Консультування з питань виборчого та суміжного законодавства України.
6. Моніторинг ситуації та підготовка узагальнень щодо загальних тенденцій порушень у ході передвиборної кампанії та вжитих заходах протидії їм.
7. Професійних захист порушених прав та інтересів кандидата (партії) в судах різних інстанцій, правоохоронних органах та ін.

Форми юридичного супроводу та кількість кваліфікованих фахівців визначаються кандидатом (партією) з огляду на об'єктивну необхідність та наявні матеріальні ресурси. Серед форм правового забезпечення виділяють такі: штабний юрист на постійній основі (на весь строк виборчої кампанії), юрист на договірній основі (залучається у разі потреби, для вирішення конкретних завдань), суміщення функцій юриста з іншими видами роботи у команді кандидата. Дієвою та заощадливою формою юридичного супроводу на базовому рівні є залучення студентів-правників останніх років навчання.

Підбір юристів має відбуватись за функціональним критерієм, тобто за напрямками роботи, які мають виконувати юристи (договірна робота, претензійно-позовна робота, представницька, консультативна тощо), а також з урахуванням спеціалізації фахівців в області виборчого, цивільного, господарського, кримінального та інших галузей права.

Грамотно побудована та ефективно налагоджена система юридичного супроводу сприяє утвердженню законності виборчого процесу, мінімізує порушення виборчого законодавства України та формує правову культуру учасників виборів.

